

Op de vlucht voor het Leger des Heils

– door Dirk Goes –

De kwartfinales van het kandidatentoernooi in 1977, waarvan de winnaar de uitdager zou worden van regerend wereldkampioen Anatoli Karpov, werden alle gespeeld in Europese landen: Spasski-Hort in Reykjavik, Polugajevski-Mecking in Luzern, Kortsjnoi-Petrosjan in het Italiaanse Il Ciocco en Portisch-Larsen in ons eigen Rotterdam. Het was voor de Rotterdamers het eerste schaakevenement van enige importantie binnen de stadsmuren, en met de hen zo kenmerkende voortvarendheid werd alles uit de kast gehaald om er een eclatant succes van te maken. De match werd georganiseerd door de Rotterdamse Schaakbond, in samenwerking met de gemeente Rotterdam, de plaatselijke VVV en dagblad Het Vrije Volk. De kosten bedroegen circa f 90.000, en het zag er even naar uit dat dat bedrag een te groot obstakel zou zijn, maar Verzekeringsmaatschappij AMEV legde f 50.000 op tafel en de match kon doorgang vinden.

Gespeeld werd in de dakfoyer van Zalencomplex De Doelen. Daar mocht geen publiek bij, maar belangstellenden konden à raison van f 5 per dag in een apart zaaltje de spelers zien via een gesloten tv-systeem, terwijl de partijen werden becommentarieerd door Cor van Wijgerden en Hans Böhm. Arbiters waren Armin Heintze, voorzitter van de Oost-Duitse Schaakbond, die werd bijgestaan door hulpscheidsrechter Arthur Schuering.

De eerste partij werd gespeeld op zaterdag 26 februari. Het eerste uur verliep zoals gepland, maar plotseling klonken er uit de aangrenzende Grote Zaal verontrustende geluiden. Wat bleek: het Leger des Heils had de ruimte afgehuurd om er eens flink de glorie van de Heer te bejubelen, compleet met muziekkorps en een groot koor van enige honderden personen. Het spreekt voor zich dat de door hen geproduceerde decibellen teveel waren voor de tere schakersoren, en Heintze zette de klok stil. Na koortsachtig overleg werd besloten de partij voort te zetten in een kantoor van Pensioenverzekeringsmaatschappij 'Metallicus' aan de Mathenesserlaan, waar adjunct-toernooirecteur Van der Waal in het dagelijks leven werkzaam was. Daar was er geen eten en drinken, dus trok Van der Waal erop uit om boodschappen te doen; hij kwam terug met een kilo kaas. De partij werd na 41 zetten afgebroken en na hervatting door Larsen verloren.

Voor de organisatoren was deze eerste partij natuurlijk een kleine ramp. Er was vanuit gegaan dat De Doelen geluidsdicht zou zijn, niet dus. Euwe, op dat moment voorzitter van de FIDE, had van tevoren de zaal bekeken, uitgerekend tijdens een concert van het Philharmonisch Orkest, en achtte de geluidsoverlast binnen de perken. Aarts-spotter Jan Hein Donner zag er de humor wel van in. "Het Leger des Heils mag van alle krijgsmachtonderdelen de meest vreedelievende zijn, ook zijn zij van alle christelijke groeperingen ongetwijfeld de meest luidruchtigen" schreef hij pesterig in De Volkskrant van 26 februari 1977, om te vervolgen met "Zelden boekte het Leger des Heils zo'n overtuigende overwinning".

De tweede partij werd weer gewoon in de dakfoyer gespeeld in de verwachting dat er nu toch werkelijk niets meer mis kon gaan, maar een groepje bejaarden in een van de aangrenzende zalen dacht daar anders over en barstte in gezang uit: lang zal die leven! De organisatoren keken elkaar vertwijfeld in de ogen: dat kon er ook nog wel bij!

En nog was de doos van Pandora niet leeg, want ook in de laatste partij ging er iets mis. De Doelen was die dag niet beschikbaar en er werd uitgeweken naar de aula van de Pedagogische Academie 'Lucia', vlakbij de drukke Lijnbaan. Dat ging aanvankelijk prima, totdat er ineens een straatorgel begon te spelen. De veelgeplaagde Van der Waal ging naar buiten en gaf de man een tientje, op voorwaarde dat hij zou ophoepelen.

Uiteindelijk werd de tumultueuze match met 6½-3½ gewonnen door Portisch, die zijn prestatie beloond zag met f 12.500. Larsen ging naar huis met f 7.500. In de halve finale, gespeeld in Geneve, speelde Portisch tegen Spasski en verloor met 8½-6½. De andere halve finale, tussen Kortsjnoi en Polugajevski, werd gespeeld in het Franse Evian les Bains en werd met 8½-4½ door eerstgenoemde gewonnen. De finale van het kandidatentoernooi ging dus tussen Kortsjnoi en Spasski. In Belgrado werd het 10½-7½ voor Kortsjnoi, die daarmee de uitdager van Karpov werd. Deze incidentrijke match, in Baguio City (Filipijnen), ging met 6-5 naar Karpov, die daarmee zijn wereldtitel behield.